

**Zápis ze zasedání Výboru pro spolupráci se samosprávami
(č. 3/2015)**

místo konání: ÚŘAD VLÁDY ČR, ul. Vladislavova 4, Praha

datum: 14. září 2015, 10:00 - 14:15 hod.

Přítomní členové: Ján Balog (předseda Výboru), Mgr. Jan Kudry, Ph.D., Čeněk Růžička, Bc. Štefan Lukáč (krajský koordinátor - Ústecký kraj), Mgr. Daniel Vrána, Ing. Radka Soukupová, Bc. Stanislav Daniel (Asociace krajů ČR), Mgr. Linda Sokačová (MPSV), Mgr. Adrian Radošínský (MV - v zastoupení Ing. Miroslava Veselého), RNDr. Jan Uxa (MMR), Mgr. František Nestával (MPO), PhDr. Renáta Köttnerová (krajská koordinátorka - Olomoucký kraj);

Nepřítomní (omluvení) členové: Bc. Lenka Balogová, Martina Horváthová, Mgr. Pavel Vaculík (krajský koordinátor – Karlovarský kraj), Božena Filová (koordinátorka - Magistrát HM Prahy), Ivona Parčiová, Mgr. Miroslava Sobková (Svaz měst a obcí ČR), Mgr. Anna Pechová (MŠMT), Mgr. Gabriela Vlčková (GŘ ÚPČR), Dana Hrušková, Zuzana Jochmannová;

Hosté: Mgr. Karel Čada, Ph.D. (Gac spol. s.r.o.), Mgr. Kateřina Karhánková (GŘ ÚPČR), Mgr. Hynek Kalvoda (předseda Konfederace sociálních služeb);

Úřad vlády ČR: Bc. Jiří Svěrák, Martin Martínek, M.A., Bc. Hana Vitovská, Mgr. Zdeněk Doubravský, Mgr. David Beňák, DiS., Zdeněk Duna

1. Úvod a schválení programu:

Předseda Výboru Ján Balog přivítal přítomné na třetím jednání Výboru pro spolupráci se samosprávami v roce 2015. Výbor je stálým orgánem Rady vlády pro záležitosti romské menšiny. Oznámil členům a členkám, že členská základna Výboru prošla několika změnami. Vyjmenoval personální změny ve složení Výboru a požádal nové členy o představení se.

Výbor byl již v březnu posílen o zástupce Ministerstva průmyslu a obchodu Mgr. Františka Nestávala.

Ministerstvo práce a sociálních věcí provedlo novou nominaci, na základě níž byla jmenována členkou Výboru Mgr. Linda Sokačová.

Ing. Radka Soukupová coby členka ve Výboru zůstává, nyní však bude zastupovat Agenturu pro sociální začleňování.

S ohledem na organizační a personální změny v úřadu byla z Generálního ředitelství Úřadu práce ČR nominována a posléze předsedou Rady jmenována Mgr. Gabriela Vlčková, která se již 2 zasedání Výboru účastnila z pozice zastupující osoby.

Mgr. Hynek Kalvoda, předseda Konfederace sociálních služeb, se stal stálým hostem Výboru.

J. Balog poděkoval novým členům a stálému hostovi za představení se a Výbor seznámil s programem jednání, který byl zaslán členům s pozvánkou.

Návrh programu zasedání:

1) Úvod a schválení programu

2) Aplikace ustanovení § 33 odst. 6 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, s ohledem na aktualizované stanovisko ministra vnitra ve věci souhlasu obce k výplatě doplatku na bydlení - postup Úřadu práce ČR (GŘ ÚP ČR / MSPV)

- informace Sekce pro lidská práva ÚV ČR o projednání *Podnětu Rady vlády pro záležitosti romské menšiny k podmínce souhlasu obce při posuzování nároku na doplatek na bydlení do tzv. dlouhodobého ubytovacího zařízení* na schůzi vlády (ÚV ČR)
- příprava návrhu novely zákona o pomoci v hmotné nouzi v návaznosti na usnesení vlády ze dne 29. července 2015 č. 624 k *Podnětu Rady vlády pro záležitosti romské menšiny k podmínce souhlasu obce při posuzování nároku na doplatek na bydlení do tzv. dlouhodobého ubytovacího zařízení* na schůzi vlády (MPSV)

3) Informace o plánu činnosti Agentury pro sociální začleňování

- stabilizace Agentury pro sociální začleňování
- Výroční zpráva o činnosti Agentury pro sociální začleňování v roce 2014
- příprava Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016 - 2020

4) Zpráva o stavu romské menšiny v České republice za rok 2014

5) Informace o přípravě víceletého financování dotačních programů Úřadu vlády ČR v oblasti lidských práv

6) Informace o přípravě metodiky vyhodnocení a monitoringu Strategie romské integrace do roku 2020

7) Informace o činnosti pracovních skupin pro oblast:

- vzdělávání
- bezpečnost
- odškodnění Romů
- Pracovní skupiny krajských koordinátorů

8) Různé/Závěr

Vzhledem ke skutečnosti, že vedoucí kanceláře Rady Martin Martínek, který má hovořit k bodům programu č. 5 a 6, se účastní porady vedení Sekce pro lidská práva, navrhl J. Balog body programy 5 a 6 přesunout až za informace z pracovních skupin, a tyto dva body spojit v bod jeden. Rovněž požádal Výbor o jiné návrhy/změny/doplnění programu, poté požádal členy a členky, aby hlasovali o konečné podobě programu (*Pozn. Nebyly žádné návrhy na změnu či doplnění programu.*).

*Výbor **schvaluje** program zasedání v následující podobě:*

1) Úvod a schválení programu

2) Aplikace ustanovení § 33 odst. 6 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, s ohledem na aktualizované stanovisko ministra vnitra ve věci souhlasu obce k výplatě doplatku na bydlení - postup Úřadu práce ČR (GŘ ÚP ČR / MSPV)

- informace Sekce pro lidská práva ÚV ČR o projednání *Podnětu Rady vlády pro záležitosti romské menšiny k podmínce souhlasu obce při posuzování nároku na doplatek na bydlení do tzv. dlouhodobého ubytovacího zařízení* na schůzi vlády (ÚV ČR)
- příprava návrhu novely zákona o pomoci v hmotné nouzi v návaznosti na usnesení vlády ze dne 29. července 2015 č. 624 k *Podnětu Rady vlády pro záležitosti romské menšiny k podmínce souhlasu obce při posuzování nároku na doplatek na bydlení do tzv. dlouhodobého ubytovacího zařízení* na schůzi vlády (MPSV)

3) Informace o plánu činnosti Agentury pro sociální začleňování

- stabilizace Agentury pro sociální začleňování
- Výroční zpráva o činnosti Agentury pro sociální začleňování v roce 2014
- příprava Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016 - 2020

4) Zpráva o stavu romské menšiny v České republice za rok 2014

5) Informace o činnosti pracovních skupin pro oblast:

- vzdělávání
- bezpečnost
- odškodnění Romů
- Pracovní skupiny krajských koordinátorů

6) Informace o přípravě víceletého financování dotačních programů Úřadu vlády ČR v oblasti lidských práv a o přípravě metodiky vyhodnocení a monitoringu Strategie romské integrace do roku 2020

7) Různé/Závěr

Hlasování o programu:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
12	0	0

2. Aplikace ustanovení § 33 odst. 6 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, s ohledem na aktualizované stanovisko ministra vnitra ve věci souhlasu obce k výplatě doplatku na bydlení - postup Úřadu práce ČR (GR ÚP ČR / MSPV)

Předseda Výboru J. Balog předal slovo J. Svěrákovi, který seznámil členy s procesem přípravy Podnětu Rady vlády pro záležitosti romské menšiny k podmínce souhlasu obce při posuzování nároku na doplatek na bydlení do tzv. dlouhodobého ubytovacího zařízení.

J. Svěrák připomněl, že Výbor se při posledním jednání podrobně věnoval problematice posuzování nároku na doplatek na bydlení u osob užívajících za účelem bydlení ubytovací zařízení, a to s ohledem na znění ustanovení § 33 odst. 6 zákona o pomoci v hmotné nouzi, jež říká, že doplatek na bydlení lze vyplatit osobě v ubytovacím zařízení pouze se souhlasem obce, na jejímž katastrálním území se zařízení nachází. Výbor na dubnovém zasedání přijal usnesení, v němž požádal kancelář Rady, aby do nejbližšího zasedání Rady vlády pro záležitosti romské menšiny připravila podnět ke zrušení podmínky souhlasu obce. Kancelář Rady tento podnět připravila a Rada pro záležitosti romské menšiny jej projednala a přijala na svém zasedání dne 30. června 2015. Dokument byl dne 29. července 2015 předložen předsedou Rady, tedy ministrem pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu na schůzi vlády. Vláda přijala k podnětu Rady usnesení, v němž je uloženo ministryni práce a sociálních věcí, aby zpracovala a vládě do 30. září 2015 předložila návrh novely zákona o pomoci v hmotné nouzi obsahující zrušení podmínky souhlasu obce podle § 33 odst. 6 uvedeného zákona.

Podnět Rady poukazoval na problémy s aplikací předmětného ustanovení, které měly ve výsledku negativní dopad na osoby v hmotné nouzi.

Podnět upozorňoval na:

- absenci hmotněprávní a procesní úpravy zákona;
- absenci kritérií, podle nichž by obce měly rozhodovat (vytvářely si tedy podle uvážení vlastní, která byla pro posuzování nároku na bydlení mnohdy irelevantní);

- riziko libovůle ve správním řízení;
- nejsou zákonem stanoveny zcela jednoznačně a předvídatelně podmínky pro přiznání DnB;
- riziko rozporu s ústavním pořádkem ČR, Listinou základních práv a svobod, která garantuje přiměřenou pomoc v hmotné nouzi - možný zásah do práv jednotlivců;
- riziko zhoršení vztahů mezi místními samosprávami z důvodu případné migrace osob z ubytoven;
- v cílovém místě migrujících osob nemusí být dostatečně nastaveny kapacity sociálních služeb a sociální práce;
- podnět obsahoval rovněž apel na vládu, aby urychlila přípravu zákona o sociálním bydlení;
- riziko zhoršení sociální a bezpečnostní situace v obcích;

J. Balog požádal K. Karhánkovou o informaci ve věci aktuálního postupu pracovišť ÚP ČR při posuzování nároku na doplatek na bydlení s ohledem na aktualizované stanovisko ministra vnitra.

K. Karhánková si připravila k tomuto bodu prezentaci, která obsahuje řadu statistických údajů (viz příloha zápisu č. 1). Počet vyplácených doplateků na bydlení osobám v dlouhodobém ubytovacím zařízení klesá (v srpnu 2015 se jednalo o 12 819 doplateků) z důvodu změny legislativy – některá zařízení se nově stala např. jiným než obytným prostorem nebo standardním bydlením, pokud se jednalo o ubytování v bytovém domě. U některých ubytoven stále probíhá proces související se schvalováním provozního řádu. Ke konci měsíce srpna bylo:

- schváleno 1 261 provozních řádů dlouhodobých ubytoven (DU);
- schváleno, ale neověřeno 103 provozních řádů DU;
- v jednání 48 provozních řádů DU;
- neschválených 10 provozních řádů DU;
- u dalších 108 DU se řeší nedostatky (není o nich ještě rozhodnuto);

Nejvíce doplateků na bydlení se vyplácí v Moravskoslezském (3 253), Ústeckém (1 490), Středočeském (1 314) a Jihomoravském kraji (1 291).

Obcím je předáván seznam dlouhodobých ubytoven se schváleným provozním řádem (prostřednictvím MPSV a krajských úřadů). GŘ ÚPČR nezaznamenalo problémy s umístováním žadatelů o doplatek do jiných ubytoven se schváleným provozním řádem. Případy jsou řešeny individuálně, v některých případech si najde klient vhodné ubytování sám. Pokud ubytovna nespĺnila požadavky na schválení provozního řádu, byli vždy lidé ubytovaní v tomto zařízení informováni ze strany ÚP ČR o nutnosti vyhledat vhodnější bydlení, k tomu jim byl předáván rovněž seznam schválených ubytovacích zařízení. Dávky jsou vypláceny i v případě, kdy ÚP ČR opakovaně urguje příslušnou obec o zaslání podkladů k rozhodnutí o dávce doplatek na bydlení. K. Karhánková Výbor také informovala o postupu jednotlivých měst při vydávání stanoviska a jeho vyhodnocování ze strany ÚP ČR (více viz příloha zápisu č. 1).

J. Balog poté požádal L. Sokačovou z MPSV o představení návrhu novely zákona o pomoci v hmotné nouzi, k němuž probíhalo do 10. září 2015 vnější připomínkové řízení.

L. Sokačová v úvodu svého příspěvku omluvila z jednání ředitelku Odboru nepojistných sociálních dávek MPSV, pod níž se návrh novely připravuje. Uvedla, že veškeré připomínky

a komentáře ze zasedání Výboru budou tomuto odboru předány. Vypořádání připomínek z meziresortního připomínkového řízení se uskuteční 16. září 2015. Připomínky musí být vypořádány tak, aby byl materiál do konce září 2015 předložen na jednání vlády. MPSV přistoupilo k povinnosti předložit návrh novely zákona o pomoci v hmotné nouzi obsahující zrušení podmínky souhlasu obce s výplatou doplatku na bydlení tak, že v návrhu novely dále specifikovalo kritéria pro posuzování případů hodných zvláštního zřetele ve vazbě na výplatu doplatku na bydlení do ubytovacího zařízení. MPSV registruje požadavky z Výboru a Rady vlády pro záležitosti romské menšiny na odstranění institutu souhlasu obce z právního předpisu. Nicméně ze strany měst a obcí, které chtějí řešit problematiku ubytoven, se jedná o požadavky na zpřísnění v procesu posuzování nároku na doplatek na bydlení. Předložený návrh představuje kompromis mezi těmito požadavky. Návrh novely byl zpracován mj. s cílem – pokud možno – zabránit nesystémovým návrhům ze strany zákonodárců Parlamentu ČR v případě, že by byla ze zákona odstraněna pouze podmínka souhlasu obce. Uvedla, že Výbor pro sociální politiku PSP ČR se vyjádřil proti tomu, aby byla podmínka souhlasu obce vyškrtuta ze zákona. Návrh novely přináší zpřísnění kritérií pro vyhodnocení případů hodných zvláštního zřetele pro účely přiznání doplatku na bydlení osobám užívajícím za účelem bydlení dlouhodobá ubytovací zařízení. Dochází k zastropování odůvodněných nákladů, které jsou určeny na úhradu služeb spojených s užíváním bytu v maximální výši, jež je v místě obvyklá. Dále je zastropována výše dávky, která je poskytována do substandardní formy bydlení na max. 70 % normativních nákladů na bydlení podle zákona o státní sociální podpoře, což představuje 20 % snížení. Návrh novely dále vytváří předpoklady pro posílení spolupráce mezi sociálními odbory obecních úřadů a Úřadem práce ČR a zavádí povinnost vyhotovení motivačního plánu, jehož hlavním cílem je, aby lidé našli standardní formu bydlení.

J. Balog otevřel k bodu rozpravu.

R. Soukupová uvedla, že sdružení Vzájemné soužití iniciovalo setkání mezi předsednictvem Svazu měst a obcí ČR, Agenturou pro sociální začleňování a Platformou pro sociální bydlení, na němž se diskutovalo o návrhu novely zákona o pomoci v hmotné nouzi a o vhodné podobě zákona o sociálním bydlení. Na uvedeném jednání zaznělo, že snížení doplatku představuje vážné riziko pro mnoho rodin, protože již dnes se ukazuje, že rodiny doplácí na bydlení z příspěvku na živobytí v místech, kde je částka na bydlení vysoká. Podle účastníků tohoto jednání je mylná představa, že dojde ze strany provozovatelů ubytoven ke snížení nájmů, když budou doplatky na bydlení zákonem sníženy. Zástupci měst a obcí jsou nespokojeni s nedostatkem informací ze strany Úřadu práce ČR. Obce by přivítali, kdyby mohly mít informace o jednotlivých klientech ÚP ČR, včetně výše dávek. V debatě rovněž zaznělo, že neexistenci zákona o sociálním bydlení umožňuje masivní využívání ubytoven k bydlení. Byl vysloven i názor, že není potřeba upravovat výši doplatku na bydlení, protože se jedná o dočasnou podporu osoby v ubytovacím zařízení, které nepředstavuje udržitelnou formu bydlení. Obce kritizovaly v novele návrh motivačního plánu, který by pro ně znamenal administrativní zatížení. Rizikem je, že dikce zákona bude naplňována pouze formálně. V návrhu motivačního plánu není uveden stupeň, k němuž by měla motivace směřovat (např. bydlení v nájemním bytě). Jako vhodnější řešení regulace počtu ubytoven se v tuto chvíli jeví přijetí kvalitního zákona o sociálním bydlení.

R. Köttnerová poznamenala, že v souvislosti s motivačním plánem nejde pouze o počet volných bytů v dané lokalitě, ale o etnickou příslušnost žadatele. Realitní kanceláře příslušníkům romské menšiny nájemní bydlení v bytech zpravidla nezprostředkují. Dále upozornila na nedostatky služeb sociální prevence, které v řadě případů nedokáží uspokojit potřeby rodin s dětmi – azylové bydlení, při kterém se rozdělují rodiny; nedostatek kapacit v azylových domech pro početnou rodinu.

L. Sokačová uvedla, že zákon o sociálním bydlení by měl být předložen v prvním čtvrtletí roku 2016. Ke Koncepci sociálního bydlení ČR 2015 – 2025 byla zpracována RIA, která půjde do připomínkového řízení. Cílem zákona je ubytování ve standardní formě bydlení a zapojení obcí do řešení bytových potřeb lidí v nouzi. Poznamenala, že motivační plán v novele zákona o pomoci v hmotné nouzi nesměruje k požadavkům na zaměstnání (pohovory apod.), ale na řešení nepříznivé bytové sociální situace v součinnosti se sociálními pracovníky obcí. Pro zajištění standardního bydlení lze využít volný bytový fond obcí. K zajištění rozvoje bytového fondu obcí budou vyhlášeny dotační výzvy. MPSV ve spolupráci s Úřadem vlády ČR a Ministerstvem vnitra dělá průzkum mezi obcemi, který se týká kapacity obcí na čerpání prostředků k zajištění sociálního bydlení a jejich zájem o sociální bydlení.

J. Svěrák upozornil na problematičnost navrhovaných kritérií v novele zákona o pomoci v hmotné nouzi. Upozornil na možný rozpor s Listinou základních práv a svobod, pokud bude v rámci podmínky sociální a ekonomické vazby k obci nahlíženo na trvalý pobyt, docházku dětí do školy a případnou evidenci mezi uchazeči o zaměstnání. Listina základních práv a svobod hovoří o právu na přiměřenou pomoc v hmotné nouzi pro všechny bez rozdílu a garantuje svobodu pohybu a pobytu. Návrh podle něho vytvoří nepřijatelný rozdíl v zacházení a posuzování nároku na doplatek na bydlení u lidí užívajících za účelem bydlení ubytovny a osob, které užívají například standardní formu bydlení.

L. Sokačová poznamenala, že v důvodové zprávě je uveden soulad navrhované novely s ústavním pořádkem ČR. Cílem MPSV je, aby žadatelé o doplatek na bydlení odcházeli z podstandardní formy bydlení do vhodnější podoby bydlení.

R. Soukupová se dotázala L. Sokačové, zda MPSV má ověřenou hypotézu, že v případě snížení doplatku na bydlení dojde ke snížení nájmů na ubytovnách.

L. Sokačová uvedla, že předložený návrh souvisí s předpokladem poklesu nájmu na ubytovnách a také s tím, že obecní úřady a jejich sociální pracovníci budou aktivněji jednat, například ve spolupráci s OSPOD.

J. Svěrák se obrátil na L. Sokačovou, zda je předložení novely obsahující snížení doplatku na bydlení o 20 % podloženo analýzou dopadů.

L. Sokačová uvedla, že návrh na snížení doplatku na bydlení je opřen o porovnání nákladů, které jsou směřovány do ubytoven a do standardní formy bydlení.

R. Soukupová vyjádřila pochybnost nad tím, zda je v kapacitních možnostech měst a obcí správně reagovat na snížení doplatku na bydlení. Jedná se o dlouhodobý proces, k němuž by obce potřebovaly více finančních prostředků na pokrytí sociální práce.

L. Sokačová uvedla, že zapojení obcí bude nezbytné. S cílem lépe zabezpečit sociální práci byl na MPSV vyhlášen dotační titul na podporu sociální práce.

J. Balog poznamenal, že Romové mají výrazně ztíženou pozici na trhu s byty, protože mají velmi malou šanci se dostat do standardní formy bydlení. Obce již nyní mohou vykonávat aktivní sociální práci s cílem pomoci osobám k dosažení standardního bydlení, což se v řadě případů neděje.

D. Vrána vyjádřil názor, že se jedná o systémovou záležitost. Je potřeba navýšit prostředky na výkon sociální práce, aby se zlepšila kvalita sociální práce a spolupráce s dalšími orgány veřejné správy. Motivační plán musí být vždy nastaven tak, aby reálně přinášel změny k lepšímu.

J. Balog ukončil k bodu programu diskusi a předložil návrh usnesení. Požádal členy o doplnění, příp. změnu návrhu usnesení (*pozn. Nikdo z členů a členek Výboru nenavrhł změnu či doplnění usnesení.*). Poté požádal Výbor o hlasování k návrhu usnesení.

Usnesení č. 09/2015
Výboru pro spolupráci se samosprávami
ze dne 14. září 2015
k bodu č. 2

Výbor

*I. **bere na vědomí** informaci přednesenou zástupci Ministerstva práce a sociálních věcí a zástupkyní Generálního ředitelství Úřadu práce ČR k:*

a) návrhu novelizovaného znění zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů;

b) postupu kontaktních pracovišť Úřadu práce ČR v kontextu aktualizovaného stanoviska ministra vnitra k posuzování nároku na doplatek na bydlení u osob v užívajících ubytovací zařízení;

*II. **vítá** zpracování novely zákona o pomoci v hmotné nouzi obsahující zrušení podmínky souhlasu obce podle § 33 odst. 6 zákona, **důrazně však odmítá** Ministerstvem práce a sociálních věcí předložené návrhy související s úpravou předmětného zákona, jež spočívají v nastavení kritérií vztahujících se k sociální a ekonomické vazbě žadatele k obci pro potřeby posouzení nároku na doplatek na bydlení a v omezení maximální výše odůvodněných nákladů na bydlení na 70 % normativních nákladů na bydlení v jiném než obytném prostoru nebo ubytovacím zařízení.*

Hlasování k informacím MPSV a GŘ ÚP ČR:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
8	0	4

Po přijetí usnesení č. 09/2015 se omluvil z jednání Výboru Bc. Stanislav Daniel. Výbor byl s 11 členy dále neusnášeníschopný.

3. Informace o plánu činnosti Agentury pro sociální začleňování
--

J. Balog požádal R. Soukupovou o podání informace k bodu programu č. 3.

Personální stabilizaci Agentury pro sociální začleňování a její činnost

R. Soukupová uvedla, že po odvolání Bc. Martina Šimáčka z pozice ředitele Odboru pro sociální začleňování dalo v první vlně výpověď 24 osob, ke konci měsíce srpna odešli z ASZ další 3 lidé. Nelze předvídat to, zda se jedná o konečné číslo. Realizuje se třetí kolo výběrových řízení. 4 tabulková místa musí být obsazena již podle podmínek uvedených v zákonu o státní službě,

vzhledem k zákonným lhůtám lze předpokládat, že noví lidé budou vybráni v listopadu nebo prosinci. V Oddělení lokálních koncepcí a sociálního začleňování chybí v souhrnu 2,5 úvazku. Nejsou obsazeny lokality Dubí, Štětí, Obrnice, Chodov a Kraslice. V řadě lokalit, z nichž konzultanti odešli, se podařilo obsadit pozici novou osobou. V Oddělení řízení a koordinace jsou nepokryty 2 úvazky. Lze však předpokládat, že stabilizace odborná/expertní bude trvat řadu měsíců, než se noví lidé zapracují. Projekt, z něhož je od ledna t.r. činnost ASZ financována, byl prodloužen do 31. prosince 2015. Od ledna roku 2016 by měla být činnost ASZ financována z nového projektu financovaného z OP Zaměstnanost. Nový projekt umožní, aby bylo v lokalitách více pracovníků ASZ. Na přelomu září a října bude ASZ vyhlášeno výběrové řízení na obce, které se zapojí do koordinovaného přístupu v sociálně vyloučených lokalitách. Za tímto účelem již nyní probíhají prezentace v krajích, aby se povědomí mezi obcemi o této možnosti zvýšilo. Od května 2016 by měl být realizován projekt financovaný z OP Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV), v rámci něhož se dostanou do jednotlivých lokalit experti na inkluzivní vzdělávání. Tato pozice napomůže k prohloubení spolupráce ASZ s mateřskými a základními školami. V prosinci se bude projektovým záměrem tohoto projektu zabývat Monitorovací výbor ASZ. Aktivita v oblasti inkluzivního vzdělávání budou rovněž realizovány za podpory OP VVV formou tzv. šablon, které představují zjednodušené žádosti, které jsou určeny pro školy. Bude jich zhruba 40, ale v současné době k některým stále probíhají jednání s Evropskou komisí. Tyto šablony budou na sebe vázat nárokové prostředky (např. paušál na žáka nebo školu), administrace by měla být zjednodušena. Od roku 2016 bude mít ASZ nové organizační uspořádání v lokalitách – vzniknou 3 nová regionální centra (Praha, Ústí nad Labem a Ostrava), v nichž bude zázemí pro pracovníky. V těchto regionálních centrech vznikne skupina odborníků, která je v současnosti pouze v Praze. Experti na vzdělávání budou například řídit lokální experty na inkluzivní vzdělávání v lokalitách. V rámci již uskutečněných výběrových řízení se podařilo zaměstnat Roma a Romku na pozici experta, resp. lokální konzultantky. Na experty bude vyhlášeno výběrové řízení na počátku příštího roku a na lokální konzultanty, kteří mají zabezpečit pokrytí vyššího počtu obcí, bude výběrové řízení na konci letošního roku. Agentura nebude v následujícím období spolupracovat pouze se 70 obcemi na platformě koordinovaného přístupu, ale i s dalšími minimálně 60 obcemi, které o spolupráci ASZ požádají mimo koordinovaný přístup.

F. Nestával uvedl, že byl dlouholetým členem Monitorovacího výboru ASZ. Podivil se nad skutečností, že nebyl v minulém roce o konci svého působení v tomto výboru nikým vyrozuměn.

R. Soukupová poznamenala, že vedení ASZ je nové, proto nemá informace o důvodech ukončení členství F. Nestávale. Poděkovala F. Nestávalovi za zájem podílet se na činnosti Monitorovacího výboru ASZ.

J. Svěrák uvedl, že tehdejší podoba statutu Rady vlády pro záležitosti romské menšiny svazovala funkční období (a tedy i obsazení) Rady s funkčním obdobím vlády. S podáním demise premiéra P. Nečase zaniklo funkční období členů Rady, toto se automaticky týkalo i pracovních orgánů Rady.

J. Kudry poznamenal, že je novým předsedou Monitorovacího výboru ASZ, k podobě výboru bude ještě vést diskusi s jednotlivými aktéry.

Podle F. Nestávale nelze zjistit, jaké kompetence mají jednotliví pracovníci ASZ.

R. Soukupová vnímá připomínku F. Nestávale jako podnět. Bude vhodné, když na internetových stránkách ASZ budou informace o kompetencích zaměstnanců ASZ. Členům Výboru lze zaslat rovněž i kontakty na tyto pracovníky.

Č. Růžička doporučil zástupkyni ASZ, aby na pozici lokálních konzultantů zaměstnala Romy. Vnímá to jako vhodný nástroj, jak seznámit příslušníky romské menšiny s činností ASZ a jejím zaměřením.

R. Soukupová poznamenala, že by velmi ráda Romy zapojila více do činnosti ASZ příslušníky sociálně vyloučených lokalit, protože participativní přístup nebyl v minulosti v dostatečné míře akcentován. Návrh na asistenty lokálních konzultantů lze pouze přivítat, ale v současnosti mohou pro nedostatek finančních prostředků působit pouze na dobrovolné bázi.

L. Sokačová se zajímala o to, co budou experti městům nabízet a jaký bude přínos pro školy. Rovněž se zeptala R. Soukupové, zda se do spolupráce s Agenturou budou moci zapojit pražské městské části, v nichž byly identifikovány sociálně vyloučené lokality.

R. Soukupová uvedla, že hl. město Praha nepatří mezi území, na které lze využít prostředky z OP Zaměstnanost, z něhož je financován klíčový projekt. V budoucnu by bylo eventuálně možné pro tyto účely použít finanční prostředky z OP Praha - pól růstu ČR. Plán činnosti lokálních konzultantů je ve fázi příprav, proto s nimi bude Výbor seznámen později.

R. Köttnerová poznamenala, že by bylo vhodné mít k dispozici seznam expertů pro vzdělávání osob v jednotlivých krajích, kteří pracují ve prospěch příslušníků romské menšiny nejen v oblasti vzdělávání.

Výroční zpráva o činnosti Agentury pro sociální začleňování v roce 2014

R. Soukupová poznamenala, že výroční zpráva shrnuje období, kdy ASZ měla jiné vedení. Výroční zpráva byla připravena odborem pro sociální začleňování a zaslána k připomínkám členům Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a členům Monitorovacího výboru Agentury. Obdržené připomínky byly zapracovány. Výroční zpráva o činnosti Agentury pro sociální začleňování za rok 2014 byla zpracována na základě usnesení vlády ze dne 25. července 2012 č. 570. Předložený materiál přináší ve strukturované podobě přehled o činnosti Agentury pro sociální začleňování v roce 2014. Zpráva byla vládě ČR předložena dne 9. září 2015 pro informaci. Zpráva rekapituluje činnost ASZ v lokalitách, ASZ spolupracovala v roce 2014 s 35 obcemi. S 9 lokalitami ASZ spolupráci ukončila a s novými 9 navázala. Dokument nemá za cíl hodnotit dopad činnosti ASZ v území, ale předkládá výčet aktivit, které ASZ v konkrétních lokalitách uskutečňovala. Dokument rovněž obsahuje informaci o tom, v jaké expertní oblasti se ASZ pohybovala, jaké návrhy legislativních úprav připomínkovala, na přípravách jakých zákonů se podílela a informuje o kampani Hate Free. Výstupem zprávy rovněž je, že se ASZ podařilo vyjednat tzv. koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám, což je snaha o koordinaci 3 OP (Zaměstnanost, VVV, IROP). Řídící orgány těchto programů budou bonifikovat obce, které jsou zapojeny do koordinovaného přístupu (u OP VVV se bude jednat například o vyšší paušál pro školy, které budou vyplňovat šablony a budou na území obce, jež spolupracuje s ASZ). ASZ se snaží definovat dopadové indikátory práce ASZ v lokalitách.

Příprava Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016 – 2020

R. Soukupová uvedla, že s ohledem na nutnost personální stabilizace ASZ bylo předložení Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016 – 2020 odloženo do konce roku 2015. V současnosti se ustavují pracovní skupiny, jež pracují na dílčích tématech.

4. Zpráva o stavu romské menšiny v České republice za rok 2014

Na základě usnesení vlády ze dne 3. listopadu 2014 č. 902, ke Zprávě o stavu romské menšiny v České republice za rok 2013, je předkládána Zpráva o stavu romské menšiny v České republice

za rok 2014, která zahrnuje Informaci o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romské menšiny a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31. prosince 2014 a Informaci o naplňování Dekády romské inkluze 2005–2015 v roce 2014.

Z. Doubravský uvedl, že zpráva vychází z podkladů, které pro její zpracování poskytly jednotlivé resorty k naplňování usnesení souvisejících s romskou integrací. Významným zdrojem informací byly výzkumné zprávy a studie, které obsahují nové statistické údaje a poznatky k situaci Romů v ČR. Velkým přínosem byly i informace krajských hejtmanů a primátorky hlavního města Prahy poskytnuté ve formě Zprávy o stavu romské menšiny v kraji za rok 2014. Neméně důležitým zdrojem byly informace, které ke své činnosti poskytly významné nevládní nestátní organizace působící v oblasti romské integrace.

Zpráva v první kapitole představuje Romy jakožto významnou národnostní menšinu v ČR, která v teoreticko-právní rovině využívá řadu ochranných mechanismů vztahujících se zejména k ochraně romské kultury a jazyka vyplývajících z mezinárodních závazků ČR, na straně druhé v rovině praxe každodenního života se Romové setkávají s diskriminací, nerovným zacházením a předsudky ze strany části většinové společnosti, ve které panuje silný anticiganismus. Je zdůrazněno pojetí integrace jako dvoustranného procesu, který probíhá jak na straně Romů, tak zejména na straně většinové společnosti. Ve druhé kapitole Zpráva pojednává o strukturách řízení a o aktivitách institucí zapojených do realizace politiky romské integrace. Ve druhé kapitole jsou také přehledně charakterizovány klíčové dokumenty vztahující se k romské integraci. Vzhledem k tomu, že v současné době vedle sebe existuje několik strategických dokumentů majících vztah k romské integraci, je ambicí této kapitoly zpřehlednit situaci a vysvětlit vztahy mezi dokumenty. Třetí kapitola je věnována financování romské integrace jak z prostředků státního rozpočtu, tak z prostředků strukturálních fondů Evropské unie. Čtvrtá kapitola analyzuje situaci romské menšiny v klíčových oblastech života: ve vzdělání, zaměstnanosti, bydlení, zdraví a bezpečnosti. Nadto jsou v kapitole zmíněna přijatá antidiskriminační opatření. Průřezově všemi oblastmi je věnována pozornost i genderové rovnosti. Závěrem jsou shrnuty hlavní zjištění za rok 2014.

Zpráva o stavu romské menšiny za rok 2014 je poslední, která je předkládána v podobné struktuře a formě jako zprávy z let 2012 a 2013. S přijetím Strategie romské integrace do roku 2020 bude do 31. května 2016 předložena Zpráva o naplňování Strategie romské integrace 2020, která bude zahrnovat informaci o stavu romské menšiny v České republice za rok 2015 a informaci o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romské menšiny a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31. prosince 2015.

R. Köttnerová s ohledem na obsah zprávy uvedla, že není potřeba vyšší úvazek na agendu romských záležitostí pro pracovníky obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, pokud v daném ORP žije menší počet Romů, např. integrování Romové a nejsou zde žádné migrační trendy. Je nezbytně nutné přepracovat Tabulku č. 1 (není možné mít v tabulce otazníky). Údaje v této tabulce jsou zarážející rovněž pro svůj značný rozptyl mezi jednotlivými kraji. Problém je také ve stále se snižujících úvazcích asistentů pedagoga, který zpráva nereflektuje. Rovněž je důležitá role médií ve zlepšení vztahů mezi Romy a majoritou.

5. Informace z činnosti pracovních skupin

J. Balog se obrátil na členy a členky Výboru s dotazem, zda z časového důvodu souhlasí s odkladem bodu věnovaného informacím z činnosti pracovních skupin na příští jednání.

Informaci může sdělit pouze předseda/předsedkyně jedné pracovní skupiny. (Pozn. Nikdo z členů a členek proti tomuto návrhu nevystoupil.)

Č. Růžička připomněl, že Pracovní skupina pro odškodnění Romů se zabývá budoucností vepřína v Letech, dále otázkou správy Kulturní památky Lety státní příspěvkovou organizací Památníkem Lidice, s níž pozůstali po obětech romského holocaustu nesouhlasí. Pozornost pracovní skupina věnuje rovněž odškodnění romských obětí holocaustu (osob vězněných v koncentračních táborech nebo osob ukrývaných) ze strany SRN v podobě požadavku na příplatek k důchodu ve výši 300 eur. Skupina dále prosazuje, aby zkoumání historie bylo důkladněji zaměřeno na příčiny a dopady romského holocaustu. K táboru Lety Č. Růžička uvedl, že v těchto jednáních nedošlo k žádnému posunu. V otázce možného odškodnění obětí romského holocaustu probíhá komunikace s německou stranou prostřednictvím právníka. V současné době probíhá diskuse o možnosti jednorázového odškodnění ve výši 2 500 euro. Situací Romů během 2. světové války by se podle Č. Růžičky mělo zabývat Národní pedagogické muzeum. Č. Růžička očekává, že s Výborem pro odškodnění obětí romského holocaustu bude Ministerstvo kultury o budoucí správě Kulturní památky Lety jednat.

6. Informace o přípravě víceletého financování dotačních programů Úřadu vlády ČR v oblasti lidských práv a o přípravě metodiky vyhodnocení a monitoringu Strategie romské integrace do roku 2020

M. Martínek uvedl, že na Úřadu vlády ČR probíhá diskuse o tom, jak nastavit dotační programy v oblasti lidských práv tak, aby žadatelé měli jistotu delšího financování svých projektů, např. na 3 roky a déle. V současnosti probíhá výběr konkrétních dotačních programů na podporu integrace příslušníků romské menšiny (zvažovány jsou tituly: Podpora terénní práce; Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce; Podpora koordinátorů pro romské záležitosti), pro něž by tento způsob podpory byl vhodný, a debata se vede nad podmínkami možné podpory. Vzhledem ke skutečnosti, že státní rozpočet je plánován na jeden rok, získaly by jednotlivé organizace jakýsi příslib financování v následných letech. Víceleté financování bude vždy přizpůsobeno možnostem schváleného státního rozpočtu. S vybranými organizacemi bude uzavřena smlouva nebo memorandum. Chystá se příprava kritérií, podle nichž by mohly být NNO zahrnuty do víceletého financování – např. bezproblémové žádosti v minulých letech, pravidelná podpora z dotačního programu, řádné vyúčtování, předložení inovativních projektů atp. Na Úřadu vlády ČR se rovněž připravuje elektronizace dotačního řízení, žadatelé/příjemci dotací se do tohoto procesu zapojí v průběhu příštího roku.

Metodika vyhodnocení a monitoringu Strategie romské integrace do roku 2020 se bude zaměřovat na vytvoření měřitelných indikátorů, které budou přinášet informace o naplňování jednotlivých opatření, jež jsou obsažena ve Strategii romské integrace do roku 2020. Jednání probíhají s relevantními partnery v otázce nastavení procesních indikátorů a především ohledně indikátorů změny, které poukážou na změnu situace Romů v řadě oblastí společenského života (oblast bydlení, zaměstnanost, zdraví atd.).

7. Různé/Závěr

D. Beňák podal zprávu Výboru o průběhu pracovní cesty do měst Krásná Lípa a Duchcov v Ústeckém kraji. Cesty se účastnili rovněž pracovníci ASZ a v případě Duchcova také krajský koordinátor pro romské záležitosti. Důvodem služební cesty do Duchcova byl podnět p. Štefana Horvátha, kterým upozorňoval, že na Základní škole Antonína Sochora došlo

k vytvoření třídy složené pouze z romských žáků. Ve vztahu k městu Krásná Lípa se sešly na Úřadu vlády ČR dva podněty ve věci zřízení romské třídy v tamní základní škole (jedné z matek romského žáka a p. Roberta Ference). Na Krajský úřad Ústeckého kraje bude odeslána z Úřadu vlády ČR žádost, aby byla situace v uvedených městech nadále sledována.

V případě školy ve městě Duchcov bylo předem zástupcům Úřadu vlády ČR přislíbeno osobní setkání s ředitelkou Základní školy A. Sochora, později však účast na jednání odvolala. Přesto ředitelka školy v telefonickém rozhovoru uvedla, že při skládání třídy nehrál etnický klíč roli. Představitelé vedení města se rovněž odmítli setkat, stejně tak vedoucí odboru školství na MěÚ. Setkání se ve výsledku uskutečnilo pouze s 2 aktivisty a 3 rodiči. Ve škole se otevřely dvě 1. třídy, v jedné z nich jsou pouze děti romské. Zpráva z prvotního šetření pracovníků ASZ byla zaslána náměstkovi ústředního školního inspektora PhDr. O. Andrysovi, MAE.

V Krásné Lípě se kontrolní skupina sešla s tajemnicí úřadu, která byla pověřena k jednání starostou města, dále s ředitelkou místní NNO Kostka, jež je poskytovatelem sociálních služeb, ředitelkou ZŠ a speciální pedagožkou. Poté se uskutečnilo jednání s p. Ferencem a třemi rodiči romských žáků. Ve škole je poradenské pracoviště, pedagogická asistence a nově přípravná třída. Dále tzv. Tým pro mládež, v rámci něhož jsou sdíleny informace o žácích. Škola chce zapojit do chodu (téměř) romské třídy logopeda, speciálního pedagoga a pedagogickou asistenci. Děti však neprošly žádnou hlubší diagnostikou, pouze klasickou formou zápisu před zahájením školní docházky. Rodičům během zápisu údajně nebylo sděleno, že děti mají nějaké nedostatky. Z jednání zástupců školy/města nebylo patrné, že by došlo ke změně. Škola eviduje nárůst 6letých romských žáků.

J. Balog se zajímal o nástroje, které ASZ a Kancelář Rady může využít k řešení podobných situací.

D. Beňák uvedl, že ASZ může využít do budoucna v rámci prevence lokální konzultanty pro inkluzivní vzdělávání. Kancelář Rady administruje Memorandum o spolupráci s ČŠI, které počítá se zapojením přizvaných osob z řad Romů a dalších odborníků při inspekční činnosti ČŠI ve školách. Zpráva ČŠI z kontrolního šetření v těchto školách bude velmi důležitá pro budoucí vývoj. Je zapotřebí také aktivita rodičů romských dětí, kteří by měli být zastoupeni ve školské radě.

R. Soukupová uvedla, že v místech, kde je více škol, lze podobné situace řešit pomocí jednání se zřizovatelem – např. přespádovat území, aby romské děti byly ve více školách a vytvořily tak smíšené kolektivy, tím by se zabránilo vzniku výhradně školy romské. K řešení rovněž slouží další příklady dobré praxe. Příklad Krásné Lípy má složitě řešení, protože v ní je pouze jedna základní škola a je zde přírůstek romského obyvatelstva.

F. Nestával poznamenal, že by složení tříd mohlo mít vazbu na počáteční písmeno v příjmení žáka. Tím by se zabránilo rozdělování dětí podle etnického klíče.

M. Martínek uvedl, že 2. října 2015 je naplánováno zasedání Monitorovacího výboru, kde bude nastavována metodika výběru nových lokalit. Členové Rady se k materiálu budou rovněž vyjadřovat.

J. Balog uvedl, že je nespokojený se stavem docházky některých členů a členek na jednání Výboru. Početná nepřítomnost ohrožuje funkčnost pracovního orgánu Rady vlády pro záležitosti romské menšiny. V této věci bude adresovat všem členům a členkám Výboru dopis, v němž je na tento problém upozorní a vyzve je k odpovědnějšímu přístupu. Poděkoval všem

přítomným členům/členkám a hostům za účast na jednání a v 14:15 hod. ukončil zasedání Výboru.

Příloha: Prezentace GŘ ÚPČR k aplikaci ustanovení § 33 odst. 6 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, s ohledem na aktualizované stanovisko ministra vnitra ve věci souhlasu obce k výplatě doplatku na bydlení

Zapsal: Bc. Jiří Svěrák

Schválil: Ján Balog (předseda Výboru)